

Законът за защита при свръхзадълженост на физически лица –
шанс за добросъвестните или възможност за недобросъвестните
длъжници?

09_The Law on the Protection Of Over Indepeted Natural Persons-A Second Chance For Bona Fide Deptors Or A loobhole For Mala Fide Deptors_НК

На 21.07.2017 г. в Народното събрание бе внесен проект на закон за защита при свръхзадълженост на физически лица /ЗЗСФЛ/. Видно от наименованието му, законът се отнася само до физическите лица- длъжници, като изрично е предвидено от защитата му да не се ползват еднолични търговци и неограничено отговорни съдружници. Основната цел на ЗЗСФЛ е да уреди защитата на правата и интересите на физическите лица при състояние на свръхзадълженост, както и да осигури справедливо удовлетворяване на техните кредитори. Това е доста амбициозна цел пред законотворците, предвид изцяло противоречащите си интереси на длъжници и кредитори. Балансът между тези интереси изглежда на пръв поглед дори невъзможен.

В ЗЗСФЛ е дефинирано, че едно физическо лице е свръхзадължено, когато неговото имущество и разумно очаквани доходи за десет години не са достатъчни за удовлетворяване на задълженията му. Записано е, че за да се приеме, че длъжникът е свръхзадължен, надвишаването на задълженията над стойността на имуществото и доходите му следва да е с повече от една трета. Като пропуск на вносителите на законопроекта следва да се отчете, че не е заложена методология за изчисляване на „разумно очакваните доходи“ на длъжника, въпреки множеството фактори, които влияят или биха могли да повлияят на тази величина. Възможна ли е изобщо такава дългосрочна прогноза за което и да било физическо лице? Вероятно при обсъжданията на законопроекта точно в тази му част, ще възникнат доста полемики.

Правилно от приложението на защитата по ЗЗСФЛ са изключени недобросъвестни длъжници, изпаднали в свръхзадълженост в резултат на извършено от тях умишлено престъпление или административно нарушение, както и лица без постоянни доходи през три от последните пет години преди започване на производството.

За да получи търсената защита по ЗЗСФЛ длъжникът следва да подаде искане до районният съд по настоящия си адрес, към което да представи декларация по образец, с която да декларира подробно имуществото си и доходите си (представяйки

Законът за защита при свръхзадълженост на физически лица – шанс за добросъвестните или възможност за недобросъвестните длъжници?

доказателства за тях), да посочи кредиторите си, включително размера на вземанията им и как са обезпечени тези вземания, да изброи собствените си длъжници и тяхното имущество, заведените дела, по които е ищец или ответник и др. В декларацията длъжникът следва да декларира, че е съгласен да предостави за удовлетворяване на кредиторите си цялото си имущество и бъдещите си доходи за десет години.

След като информира и даде възможност за становище на кредиторите, посочени в декларацията на длъжника, съдът в едномесечен срок се произнася с решение. Той може да вземе решение, че искането на длъжника е неоснователно, ако установи, че е недобросъвестен, че не е свръхзадължен или че затрудненията му са временни. В случай че установи свръхзадълженост на длъжника, с решението си районният съд я обявява, поставя длъжника под защита, като прекратява начисляването на лихви и неустойки върху всичките му задължения, определя несеквестрируемото му имущество и доходи и одобрява списък на кредиторите му с приети вземания. Всички кредитори, обезпечили вземанията си преди датата на обявяване на решението със залог или ипотека, запазват привилегиите си и несеквестрируемостта не може да им се противопостави. Решението подлежи на обжалване пред окръжен съд, както от длъжника, така и от кредиторите, но само в частта относно обявените за несеквестрируеми имущества и доходи на длъжника.

В ЗЗСФЛ е предвидено изпълнението върху имуществото, което не е обявено за несеквестрируемо със съдебното решение, да продължи по стандартния начин – чрез изпълнително дело за събиране на вземанията от съдебен изпълнител. Ако на покъсен етап длъжникът придобие доходи, надвишаващи обявените за несеквестрируеми, той е длъжен да ги внесе по специална сметка, която служи само за удовлетворение на кредиторите му, без право на длъжника да тегли суми от нея преди изтичане на десетгодишния период.

Предвидено е към Агенцията по вписванията да се създаде и да се води публичен регистър на физическите лица, на които е предоставена защита по ЗЗСФЛ, в който да се вписват съдебните решения по закона, списъците на кредиторите с приети вземания и др..

Законът за защита при свръхзадълженост на физически лица – шанс за добросъвестните или възможност за недобросъвестните длъжници?

В заключителния етап от производството след изтичане на десетгодишния период от обявяване на решението за защита по ЗЗСФЛ, всички задължения на длъжника, които са възникнали преди обявяването му в свръхзадълженост и не са отсрочени или разсрочени, се погасяват. Изключение правят само задълженията за издръжка и обезщетяване на вреди. Това е може би най-съществената част от законопроекта, тъй като с изтичане на предвидената специална десетгодишна погасителна давност длъжника вече може да започне „на чисто“.

В крайна сметка, в случай че законът бъде приет, единствено бъдещето ще покаже дали с него ще се прекрати практиката на доживотна задълженост на добросъвестните длъжници или напротив, точно той ще даде възможност на недобросъвестните физически лица да се възползват от него като пореден начин да противодействат на кредиторите си.

Предстои да разберем и какъв ще бъде окончателният текст на закона, както и кога и дали изобщо ще бъде приет на първо и второ четене, доколкото към момента е в процес на разглеждане в постоянните комисии на Народното събрание, след което ще бъде внесен за обсъждане от депутатите. При всички случаи дебатът по него ще се радва на широк обществен интерес.